

Pairinam eth nòste patrimòni

ER ARRIU GARONA, AUVIATGE DE VIDA E CULTURA

**Centre de recorsi
pedagògics d'Aran**

Cors 2019/2020

ER ARRIU GARONA, AUVIATGE DE VIDA E CULTURA

Auviatge ecologic

Valors ecologics der aigua, eth suènh deth miei. Apréner a avalorar er aigua coma un ben essenciau entà nosati e era sua proteccion coma basica entara nòsta suberviuença coma espècia. Accions individuaus e collectiues entath suènh.

Possibles accions:

- Era contaminacion comence per nosati? Campanha de proteccion der arriu damb accions individuaus (quines causes lançam en poladèr, e en wc? Accions collectiues (reciclatge e depuracion des aigües residuaus abantes de tornar tar arriu? Lordères en arriu.
- Campanha de voluntariat entà hèr netitge dera arribèra der arriu.
- Concors de fotografia sus er arriu. Coma podem mielhorar er arriu?
- Participacion en programes de reintroduccion de fauna autoctona. (Cavilat*)
- Era foncion des depuradores der aigua. Eth procès casaler de depuracion.

Auviatge paisagistic

Prepausam treballar damb er arriu coma agent geomodelizador . Era morfologia des pòbles en foncion deth cors der arriu.

Possibles accions:

- Damb un escenari creat damb MHM, plaçaram elements subergessents der arriu Garona en sò que tanh tara modificacion deth paisatge per accion der aigua.
- Podem tanben generar grafics d'evolucion deth cabau der arriu.
- Plaçar en un mapa geolocalizat era ubicacion des hònts dera Garona.

(*ADEFFA a signat un conveni de colaboracion damb eth Conselh Generau d'Aran des de 2016 entara conservacion deth cavilat. S'an realitat trebalhs de divulgacion e educacion ambientau pendent eth liurament des exemplars per part de **Verd e Blu**. Eth projècte compde damb eth supòrt dera *Fundación Biodiversidad del Ministerio para la Transición Ecológica*).

Auviatge climatologic

Prepausam eth trebalh dera evolucion deth clima en Aran coma hònt d' auviatge, pr'amor qu'era conca atlantica determine un clima pecoliar de nauta montanha damb influéncia oceanica. Es precipitacions determinen era evolucion deth nivèu der arriu e per tant dera possible contaminacion o ben afectacion degut as variacions. Estudiaram es conseqüéncias bioclimatiques des canvis climatologics en arriu.

- Accions conéisher es peculiaritats deth clima dera Val d'Aran dera man deth centre de prediccion de laugi. Conéisher es efectes deth canvi climatic e es possibles conseqüéncias en futur naturau e sociau d'Aran.
- Elaboracion de presentacions o ben pellicola damb es possibles modificacions deth clima en Aran e es sues conseqüéncias. Qué passarà s' era temperatura annau augmente miei grad?
- Seguiment deth cabau der arriu pendent es sasons der an e era sua ingeréncia en ecosistema. (Era sau des carretèrs e carrèrs, era netitge damb eth desgèu, era contaminacion en ostiu pera estacionalitat e era aumentacion des plojes ena tardoda).

Auviatge econòmic

Er arriu Garona ei hònt de recorsi economics. Tradicionaument a estat usat coma miei d'obtencion des recorsi. Actuaument i a un bon profitament der aigua der arriu a compdar dera produccion idroelectrica, dera aqüicultura der esturion e deth profitament esportiu der arriu.

Prepausam es activitats que seguissen:

- Conéisher eth funcionament des centraus idroelectriques e eth sòn impacte ena vida vidanta d'Aran.
- Observar er impacte des activitats economicas en arriu.
- Conéisher era produccion energetica dera Garona en Aran e era despena.
- Qué passe damb era energia sobranta?
- Quini mieis alternatius dera produccion d'energia podem trapar?

Pairinam eth nòste patrimòni

D'auti profitaments der aigua der arriu.:

- Coma ei era produccion der esturion ena Val d'Aran?
- Quin ei eth benefici que produsís ?
- Quina ei era foncion der aigua en aguest cas?

Respècte tara explotacion esportiuva dera arriu:

- Quini espòrts se poden realizar en arriu?
- Qué cau auer entà poder hèr-les?
- Quin ei eth benefici qu'apòrte era explotacion esportiuva der arriu?

Auviatge culturau:

Era cultura ath long der arriu. Perque es prumères civilizacions coneishudes se placèren en neishement der arriu Garona ? Es jaciments neolitics deth plan de Beret.

Era evolucion des poblaments mès grani ath long deth cors der arriu. Dera importància der arriu ena cultura a compdar des cançons e poèmes sus era Garona.

Cançon sus era Garona: La Noguera i lo Garona (La carrau)

Tastet de catalunyaràdio entara celebracion deth centenari dera mòrt de Mn Condó damb eth poèma era Garona <https://bit.ly/2HL4sji>

- Talhèr de musicalizacion d' un poema. En tot estudiar coma podem hèr un muntatge multimèdia damb imatges, letres e musica.
- Viatge virtuu de presentacion pera Garona, coma hui conductor de tot era auviatge. Coma s'eth madeish arriu condèsse era sua istòria. Narre un personatge qu'explique a on neish e quini problèmes a. Coma lo suènen, coma lo explòten.
- Elaboracion d' un conde o ben poèma damb er arriu coma hui conductor, en tot facilitar-les es imatges a on en format narracion podem explicar que ve er arriu segontes baishe pera Val.

Pairinam eth nòste patrimòni

ER ARRIU GARONA, AUVIATGE DE VIDA E CULTURA	
Cors 2019/2020	Auviatge ecologic, Auviatge paisagistic e , Auviatge climatològic.
Cors 2020/2021	Auviatge econòmic e Auviatge culturau

Accions inicials:

Me presenti, (er arriu se presentarà damb ua poesia a on pòiram treir informacion generau). Damb un jòc de pistes anaram ubicant (MHM) toti es pobles pes que passe, es arrius damb es que se trape, era vegetacion e es elements mès subergessents.

Plantejaram ua situacion d'investigacion:

Imagina que siguesses un audèth e veir era Val d'Aran des deth cèu:

Quines causes pensaries en observar era accion des persones?

Quines causes observaries?

Quines causes se pòrien mielhorar?

Quines causes se produsisen per accion directa des persones?

Quines modificacions hèm es persones que perjudiquen eth miei ambient?

Quines modificacions hèm es persones qu'afavorissen eth miei ambient?

Se tu podèsses aprariar causes que non te shauten, quines accions preneries?

Qué passe damb es residus liquids que produsim? Tà on van? Podem beuer aigua der arriu?

Er aigua ei ua hònt de riquesa, perquè penses qu'ei atau?

Se pòt acabar beth viatge era aigua ena Val d'Aran?